

forekommer mig, at disse Udtalelser havde en Farve, der noget ligner den brandgule. Endvidere vil jeg sige til det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds, at, naar han ikke kan se, at de Udtalelser, der faldt ved Skolemødet, bære Vidnesbyrd om, at der var en Mistillid tilstede baade til Forældrene og til Kommunerne, saa maa det ærede Medlem ikke have hørt eller læst de Udtalelser, jeg tillod mig at citere af Foreningens eget Organ, som der ere fremkomne, thi dersom det ærede Medlem havde været opmærksom derpaa, er jeg vis paa, at han vilde sige, at det var saa stærke Udtalelser af Mistillid, som man kunde vente at høre nogetsleeds. Naar det ærede Medlem for Maribo fremdeles mente, at der dog var nogen Grund til at nære en saadan Mistillid, naar man skulde give Kommunerne nogen Indflydelse, saa vil jeg sige: Kunde der ikke være den samme Grund til at nære Mistillid, naar Indflydelsen og Styrelsen skal være ovenfra? Jeg kan godt være enig med det ærede Medlem i, at Alle ere ikke fuldkomne og retfærdige — det var det Udtryk, det ærede Medlem brugte — blandt Kommunerne og de, der faae Indflydelse; men det Samme turde maasse ogsaa være Tilfældet, naar vi gif opad og sit en Styrelse ovenfra. Det er muligt, at den selsomme Indvending der kunde reises. Min Hovedindvending mod Lovforslaget var, at det var en Tilfidsættelse af den Ret, Grundloven har givet Kommunerne Anvisning paa, ja, den staaer der maasse kun som en Løsteparagraf. Vi have jo flere Løsteparagrafer i Grundloven, der have staaet i 30 Aar og ventet paa at blive opfyldte. Den høitærede Minister mente, at det egentlig var Uret at anke derover, og at man freustillede Sagen, som om den Indflydelse, Kommunerne havde, var skrinlagt. Jeg kan være enig med den høitærede Minister deri, at Kommunernes Indflydelse er skrinlagt, og at Laaget har været godt luttet til siden Loven af 1814; men det bliver dog et Spørgsmaal, om vi, naar vi nu i Aaret 1879 gaa ud paa en Ordning af Kommunesskolevæsenet, da skulle gaa ud fra de samme Forudsætninger, som vi gif ud fra i 1814. Lad os huffe, at i 1814 var det kun nogle Aar tilbage, at Stavnbaandet og Trællebaandet var blevet løst; men det skulde jeg dog mene, at der er gjort et magtigt Fremskridt i Oplysning osv. fra 1814 til 1879. Derfor forekommer det mig noget underligt, om man, naar man i dette Aar vil gaa til en Ordning af Skolevæsenet, ikke vil give Kommunerne mere Indflydelse, end man i 1814 kunde give dem under Gnevoldsmagten. Jeg vil sige Et til, nemlig, at i Kommunalloven af 6te Juni 1867 hedder det i § 27: „Uden Sogneraadets Samtykke kunne ingen Udgifter afholdes af Kommunens Kasse“, og jeg vil henlede Opmærksomheden paa, at denne Lov blev vedtaget efter Grundlovsforandringen, altsaa

paa en Tid, der var meget reaktionær; men hvorledes bliver nu denne Paragraf overholdt? Den høitærede Minister har ved sin Lønningsforbedring rundt omkring paalagt Sogneraadene at udrede saadanne Udgifter, som jeg altsaa mener ere i Modstrid hermed, og vedtage vi dette Lovforslag her, gaa vi endnu mere bort fra § 27 i Kommunalloven. Den høitærede Minister har heller ikke igaar, da han svarede, gjort noget som helst Forsøg paa at bevise, at det ikke var rigtigt at give Kommunerne noget mere Indflydelse. Det Æneste, han sagde, var, at de i hvert Fald fik lige saa megen, som de havde efter Loven af 1814, og han sagde, at de endvidere nu vilde blive raadspurgte, hvad de ikke bleve før. Ja, det er den Slags raadgivende Stænder, til hvis Mening man tager Hensyn, hvis man har Lyft, men som man ogsaa kan lade være at tage Hensyn til. Jeg tror, at der her i Salen findes endel Mænd, som før 1849 have vist og søgt at vise, at saadanne raadgivende Forsamlings Indflydelse ikke var ret meget værd. Jeg vil haabe, at de Mænd, der før 1849 kæmpede saa tappert for at faae Friheden og gjorde sig al mulig Umage for at vise, at den Indflydelse, Stænderforsamlingen havde, var lig Kul, vilde være med til at sige, at Kommunerne med Hensyn til de Sager, som de have Noget med at gjøre, skulle have ikke blot en raadgivende Indflydelse, ikke blot spørges tilraads, uden at man behøver at tage Hensyn dertil, men ogsaa have en virkelig Indflydelse. (En Stemme: De ere døde). De ere døde, siger det ærede Medlem. Endel af dem er det da ikke endnu. Vi se endogsaa undertiden nogle af dem her i Salen, men om de ere døde bort fra deres Grundfættninger fra dengang, er et andet Spørgsmaal. (Indsigelse). Ja, det ærede Medlem vil jo rimeligvis faae Ordet, og saa kan han imødegaa mig. Jeg har ikke sagt Andet, end at, om de ere døde for deres Grundfættninger, er et andet Spørgsmaal. Medens jeg taler om Kommunerne skal jeg ogsaa tillade mig at omtale en Ytring, der faldt den første Dag fra det ærede Medlem for Beile Amts 5te Valgkreds (H. Sørensen). Han var ganske vist ogsaa meget misfornøjet med § 18 og sagde, at det var galt, som det var, men saa trøstede han os med — og jeg blev virkelig en hel Del beroliget, da jeg hørte det ærede Medlem tale; det findes i Rigsdagstidenden, Sp. 1196 — at det var af den Slags Ting, som man kunde være sikker paa baade kunde og vilde blive rettede. Det ærede Medlem sagde, at det kunde vi være sikre paa baade kunde og vilde blive rettet. Da fik jeg en lys Udsigt og tænkte, det ærede Medlem maa da vide, at man fra anden Side, fra Regjerings Side, virkelig vil være tilbøjelig dertil, men vi hørte nu af den høitagtede Ministers Udtalelse igaar, at der var ikke nogen som helst Ræksen Gaand fra hans Side til det ærede Med-